

# STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Naročnina listu:  
Celo leto . . . K 50.—  
Pol leta . . . „ 26.—  
Četrť leta . . . „ 13.—  
Zunaj Jugoslavije:  
Celo leto . . . „ 66.—  
Posamezne številke  
na štirih straneh 60 v.  
Uredništvo i. upravništvo:  
Maribor, Koroška ulica  
št. 5. — Telefon št. 220.

Inserati ali oznanila  
se računajo po K 1.80  
od enoredne petivrstice;  
pri večkratnih oznanilih  
— popust. —  
„Straža“ izhaja v pon-  
deljek, sredo in petek.  
Rokopisi se ne vračajo.  
Z uredništvom se more  
govoriti vsak dan od  
11. do 12. ure dopoldne.

59. številka.

Maribor, dne 4. junija 1920.

Letnik XII.

## Da in ne.

„Slovenski Narod“ razvija (št. 128) novo teorijo, po kakšnih kvalifikacijah naj se izbirajo naši zastopniki za plebiscitno komisijo na Koroškem. Podobna načela bi seveda veljala tudi za vse podobne slučaje, kadar moramo pošiljati naše zastopnike k tujim narodom. Po njegovem mnenju so gospodje ententariji navajeni „na pariške boulevarde, na rivijerske promenade, na londonske prireditve itd.“ Nemei to vedo in vsled tega so onstran demarkacijske črte zanje že pripravljene „najlepši hoteli in gradovi, elitna aristokratska družba, športne prireditve, avtomobili, čolni in jahalni konji, soareje in večerne prireditve, godba, ples itd.“ — Na naši strani jim pa ne bomo mogli pokazati drugega, kakor „kmetavzarstvo in balkanstvo.“ Radgono smo izgubili, ker so Nemei kazali „parketno eleganco“, mi pa „neotesano kmetavzarstvo.“ Naši zastopniki so „samo korenjaško tolkli po mizi in dokazovali svoje historične razloge, a imeli pri tem blatne čevlje.“ — Nemei bodo postali v komisijo samo „najelitnejšo družbo“, a zaupnik naše vlade bo morda „kak rovtar brez vsakih manir.“ Izbrati je treba torej ljudi, „ki so vajeni občevati z mednarodnimi misijami in poznajo veljavne družabne manire.“ To so misli dotičnega članka.

Gospod člankar ima prav in ne. Nikakor ni prav, ako predstavlja gospode, ki imajo besedo v ententi, kot „športsmene in elegane“, ki imajo smisel in razumevanje samo za zabavo in uživanje. Ententa je izvršila s svetovno vojno velikansko delo, za katero je bilo treba ogromno truda in inteligence. Družba športsmenov in galanov bi tega ne bila zmožna. To so izvršili ljudje izvanrednih zmožnosti, delavnosti in kulture. Ne verjamem, da bi bil gospod člankar vi-

del pariški boulevard v najnovejšem času, sicer bi ga ne bil predstavil kot zbirališče lahkoživih, elegantnih postopačev. Francoski narod je delaven in varčen in tudi boulevard mu služi glavno, da gre po njem na svoje delo. Najlepši ugled so med vojno pri ententi pridobili Čehi in Srbi, a to ne radi elegantov in športsmenov. Tudi mi ne bomo izgubili ugleda, ako nam primanjkuje takih ljudi. Za ententarje bi bilo „Narodovo“ pisanje celo razžaljivo, ker menda ni lepo predstavljati njihove zastopnike v taki luči. Pa saj jim članek ne pride pred oči.

A vendar ima člankar tudi prav. Ne smemo pozabiti, da bomo odslej večkrat imeli opravka s kulturnimi narodi in pri njih nas zamorejo primerno zastopati samo osebe, ki stoje na znatni kulturni višini. Ni treba, da bi človek ravno bil strokovnjak, — strokovnjaki naj mu bodo na razpolago s svojimi podatki, a on mora znati, da jih izrabí. Človek z znatno kulturo seveda tudi ne bo nastopal z umazanimi čevlji in pljuval po tleh v salonu, gotovo se pa ne bo zahtevalo od njega, da bi mislil skrbel za zabavo ali morda celo zanjo preiskušal vino in naročal dekleta. Prepričan sem, da bodo zastopniki entente visoko kulturni ljudje, ki se bodo lotili svoje naloge z vso resnobo. V njihovo družbo spadajo od naše strani samo najboljše kulturne potence, če tudi niso ne strokovnjaki v tej ali oni posameznosti, ne elegani in športsmeni. Visoko kulturni človek bo seveda imel tudi zunanje obnašanje tako, da je z njim občevanje lahko in prijetno, kar pa ni vselej z elegantom in z športsmenom. Rovtarske politike mora biti konec, ne smemo pa tudi pasti v „frakarijo.“ Velja naj kultura in duševna potenca — v tem slučaju in v drugih,

zamogli preživljati prebivalstvo, ali pa ako hranijo preobilico zemeljskih zakladov: premoga in raznih drugih rudnin. Jugoslavija pa nikakor ni gosto naseljena, še manj preoblijudena, je glede živeža tako bogata, kakor za Rusijo nobena evropska država, podzemeljskih zakladov pa poseda, kolikor znano dose-daj, menda le za lastno uporabo in le malenkosten del za izvoz. Ker torej pri nas v Jugoslaviji ni na-ravnih pogojev, ki bi nas silili v industrijo, je težko verjetno, da bi naša industrija začela poganjati in napredovati v bližnji prihodnosti.

Na drugi strani pa spada ravno Jugoslovan bodisi: Slovenec, Srb ali Hrvat v ono vrsto ljudi, ki so udani komoditeti. V tej jugoslovanski udobnosti pa nas bo zibalo in gugalo naše zemeljsko bogastvo še dokaj let, Jugoslovan, če bo začel z industrijo, bo začel samo prisiljen. Ako pa bomo doživeli v doglednem času tudi pri nas povzdigo industrije, se bodo vrgli na industrijalno polje židje in tučji, katerih že sedaj kar mrgoli po Jugoslaviji. Žid in tujec se ne bosta dolgo več pehala za izvozom živeža iz naše kraljevine, ampak se bosta vrgla na industrijni riziko, ki se bo tudi pri nas obrestoval v židovski in tuječev žep in na domačo škodo. Resnica in dejstvo je da smo dosedaj uvideli potrebo domače industrije, da se je o tem veliko že razpravljalo in pisalo, a nič storilo, ker se nam primerno z drugimi povojnimi državami predboro godi.

In Jugoslovan-agrarce bo vedno rajši uvažal potrebne mu industrijalne izdelke, za preobilico živeža, nego bi se pa sam vrgel na industrijalno polje. Pri nas rastejo in še bodo rasli milijonarji, ki pa ne bodo uporabljali svojega kapitala v rizikantno indu-strijo, ampak za veliko bolj sigurno verižništvo in iz-voz našega naravnega bogastva. Le ukvarjati z ide-jami in načrti: v Jugoslaviji bo kmalu zacvetela in-dustrija, je nespametno in brez podlage z ozirom na dosedanje resnične razmere. Jugoslovani bomo ostali komoditeti udani agrarcei, ki se bomo naslanjali na industrijni uvoz in s časom pa nas bodo v lastni državi prehiteli glede zgradbe industrije židje in tučji. Gotovo dejstvo je, da bo naš trobratski narod napredoval v doglednem času na vseh poljih in pano-gah agronomije in živinoreje, v industrijalnem oziru pa se bo iz naravnih in nekako mu že prirojenih vzrokov naslanjal na uvoz iz sosednih držav, katere je in bo silila narava in razni drugi v teh vrstah že navedeni vzroki k industrijski podjetnosti.

Nikakor pa ne smemo misliti, da bomo mi Ju-goslovani radi industrijalnega pomanjkanja vsestran-sko zaostajali za drugimi narodi. Ne, ne — rasli bo-

## Nekaj glede industrije v Jugoslaviji.

Jugoslavija je agrarna država, ki poseda bore malo industrije. Pomanjkanje jugoslovanske industrije so uvideli že koj pri ujedinjenju razni naši vodilni močje, ki so začeli javno govoriti in tudi po listih navduševalno pisati o skorajšnji uvedbi in zgradbi ju-goslovanske industrije.

Minulo je že od ujedinjenja dokaj časa, marsi-kateri Jugoslovan je v dobi kraljestva SHS postal milijonar, vsi sloji v Jugoslaviji občutijo pomanjkanje jugoslovanske industrije, a doslej se je le malokdo vzdramil, da bi bil zgradil ali vsaj začel graditi kako večje in potrebno industrijsko podjetje. Vzrok ne-

zanimanja za našo domačo industrijo tiči ravno v naravnemu bogastvu in čisto agrarnem značaju naše države. Pri nas uporablja rajši vsak bogatin in tudi družbe bogatinov svoje milijone za verižništvo z ži-vili in lesom, nego pa za zgradbo industrijskih pod-jetij. Glavni vzrok, da je pri nas tako malo zanima-nja za industrijo, je ravno naše življensko bogastvo, katerega izvoz in veriženje z njim bo v Jugoslaviji še dolga zavora, napredka v industrijalnem oziru.

Industrija se začinja in razvija v krajih, ki so: ali pregosto obljudeni (Nemčija, Belgija, Češka itd.) ali naravno preubogi (gornja Štajerska), da bi

ni hotelo biti konec. Takoj me je vpregel za preda-vanje o Jugoslaviji za prihodnjo nedeljo 16. marca v društveni dvorani pod cerkvijo. Pripomniti moram, da ima vsaka naselbinska cerkev, Slovencev v Ameriki kakor drugih narodnosti društvene prostore pod cerkvenim tlakom. Ko se zida nova cerkev, je pač najpripravneje in najceneje, cerkvi dati kriptu, v ka-teri je velika dvorana za predstave, knjižnica, pev-ska soba itd., Ker so ameriške cerkve opremljene z centralno kurjavo, so seveda tudi prostori pod cer-kvijo lepo zakurjeni po zimi. To vam je življenje v teh prostorih po službi božji! Ni, da bi posebej o-menjal, da je prišlo k predavanju Slovencev, kar jihi je moglo od doma: čuti novice, pa še kakšne novice, iz Jugoslavije od očividca, iz ust rojaka, ki je pre-živel vse faze svetovne vojske do prevrata, vstanovit-ve, notranje boje nove domovine, v domačem kraju, to je vleko vsacega. Dve uri sem govoril, o resnih in smešnih prizorih, o dobrih in slabih straneh Ju-goslavije.

Mesto Chicago sem dosedaj še malo videl. Pr- vič ne utegnem drugič, kar je še važnejši vzrok, se pri neznanju jezika in nepoznanju prometnih razmer po mestu ne upam še sam hoditi po 2½ milijonskem mestu. Predstavil sem se še k čikaškemu nadškofu dr. Mundelain-u, rodnom Nemcu iz New Yorka, pove-dal, da sem Jugoslovan, in brž slišal prašanje, da li se katoliški Slovenci ne bojimo pravoslavja Srbov: podobno prašanje sem čul že nešteto krat in drugemu človeku tudi odgovoril z vprašanjem, je-li se bivša katoliška Avstrija ni bala zveze s protestantsko Nem-čijo, mohamedansko Turčijo in pravoslavno Bolgari-jo? Visokomu cerkvenemu dostojanstveniku nasproti sem seveda le povdaril, da vidimo katoliški Slovenci in Hrvatje v zvezi s pravoslavnimi Srbi po Jugosla-viji, most, ki ga je Božja previdnost zgradila med ka-

toliškim zapadom in pravoslavnim vzhodom in da so katoliški škofje Jugoslavije že dvakrat imeli sestanek s pravoslavnimi v dosego sporazumljenja in skupne-ga postopanja v dobrobit jugoslovanskega naroda, ter vesoljne cerkve.

Chicago je veliko snažnejše mesto, nego New York. Lepo tlakane, asfaltirane ceste so prijetno to-rišče šolski mladini za — drsanje po koleščekih: ka-kor po zimi po ledu, tako se poleti zabavajo z brzim vozaranjem s koleščeki na podplatih. Pod mojim ok-nom je vse živo teh vozačev: v divjem diru dečki, v elegantnem, mirnem deklice, bliskoma švigajo gori in doli, ob cesti pa igrajo drugi — frikole — prav kakor v starem svetu; Kamenite kroglice spretno ti-rajo s palcem v daljšem, krajšem zračnem loku proti jamici, ki je cilj, zguba, dobiček igre. Rad postojim za nekaj trenutkov pri oknu, gledajoč mladino in spo-mini na lastno mladost se mi bude. Če pa stopim ma-lo, na cesto, se deca takoj privozi blizu in z klicom: haloo, father! veselo pozdravi duhovnika, ker ve, da je prijatelj mladine. „Bog te čuvaj in ohrani zdravo, veselo“, si mislim, škoda, da ne morem z vami, za vami!“

Chicago je po velikosti drugo mesto v Zedinje-nih državah, največje križišče železnic. Njegova plo-skovina obsega 495 kvadratnih kilometrov. Samo ob jezeru Michigan je 35 kilometrov dolgo. Slovanov je tu preko pol milijona, Slovencev preko 4000. Največe obrtno podjetje so jeklarne Illinois Steel Co. s deset tisoč delavci, za tem pridejo velikanke klavnice. Sa-mo hlevi pokrivajo 346 oralov zemlje: jasli v njih i-majo skupno dolžino 40 kilometrov. V hlevih je pro-stora za 75 tisoč goved, 30 tisoč svinj, 5 tisoč konj, 5 tisoč ovc. Temu primeren je tudi smrad po mestu ob južnem vremenu.

Konec prihodnjic.

## LISTEK.

P. J. Knoblehar.

### Iz Jugoslavije v Ameriko

(Pismo. Chicago III., 26. marca 1920.)

Dalje.

Dne 13. marca sem se ob 8. uri v jutro poslo-vil od ljubeznjivih sobratov v Buffalo in sedel v vlak proti Chicagi. Kmalu smo prišli do reke, ki tvori svetovnoznanega Niagara slape (Neigera-fols); stegal sem vraf na desno in levo iz okna, da kje vgladam slapove; tu pa tam so se videli visoki ledeni curki, ob strmih bregovih, pravih slapov pa le ni hotelo biti. Ze sem obupal, da li jih bo videti s proge, po kateri sem se jaz vozil, ob severnem bregu Eriškega jezera, — kar obstane vlak — kaj je? Ravno nad slapovi smo! Prekrasen pogled! Preko 200 metrov globoko pada voda z gromovitim bobnenjem; iz pre-pada pa se dviga oblak razpršene vode. Večina nas je zapustila vlak, da si bliže ogleda naravno čudo. Nad slapom so bile velike ledene plošče, primrznjene k bregu. Pred nekaj leti se je na taki ledeni plošči pripetila velika nesreča. Plošča se je odrgala in od-nesla seboj precej ljudi, ki so z nje gledali slap pa-dati v globočino.

Ob 10. uri na večer dne 13. marca sem prišel do svojega cilja, v mesarsko mesto Chicago. Na po-staji me je sprejel P. Zakrajšek Kazimir, župnik pri cerkvi Sv. Stefana, urednik nabožnega lista „Ave Marija“ in političnega tednika „Edinost“. Brž v av-tomobil in domu. Seveda vprašanj in pripovedovanja

mo kot na duši in telesu močan rod tudi glede kulture. Lastno industrijo pa bomo dosegli, kadar bo naša Jugoslavija začutila preobljudenost in tudi druge sedaj po vojni izstradane države ne bodo več tolikanj navezane ravno na dobavo prehrane iz Jugoslavije. Industrija se bo pri nas razpasla, rasla in procvitala

a to še nikakor ne tako hitro kot si domišljajo naši rodoljubi, ljudski pridigarji in naše časopisje. Jugoslovani, ki se sedaj še nezavedno valja in koplje v življenskem izobilju, bo krenil z lastnim premoženjem na pot industrije le prisiljeno in še le po letih in letih.

## Za versko ujedinjenje.

Naše narodno in politično ujedinjenje je lep vspeh naših jugoslovanskih in slovanskih ciljev, sploh. Pa na višku se zdavnej nismo. Naš vzvišen vzor je tudi versko ujedinjenje. Da bi bili ne samo po krvi in jeziku bratje, enota ne samo po ustavi in upravi, ampak tudi po svojem najglobljem prepričanju svetovnega naziranja, po najnežnejšem čustvovanju, verskonravnega življenja. Ne surova sila, ampak milo prenavljajoča moč načel in pa odločujoč vpliv prevdnosti božje družini milijone in za stoletja. Zedinjenje razkolnih bratov z edinostjo svete Cerkve, to je še velik naš jugoslovanski smoter. Dve krasni vodilni zvezdi na tej poti sta sveta brata Ciril in Metod. Skof Slomšek slavnega spomina je leta 1852 ustanovil bratovščino sv. Cirila in Metoda, koje člani z molitvijo in denarnimi prispevki pospešujejo najzornejši jugoslovanski načrt, veliko delo popolnega zedinjenja. Na tisoče in tisoče Cehov, Moravanov broji družbena knjiga, ki šteje danes 157.405 udov; kot prvo se blesti nepozabno ime Slomšekovo, predzadnji je neki Rusin iz Ukrajine Koliko molitve, koliko požrt-

vovalnosti se je že položilo na oltar velike unije, ki naj se zvrši v 20. stoletju. Na delo bratje, oživimo veliki misijon molitve in dejanske ljubezni do stotisočih bratov na iztoku! Roko v roki hodimo prijateljsko pot s pravoslavnimi brati, potrebna je popularizacija našega verskoprosvetnega razmerja do njih. Vsakdanje geslo: Ciril in Metod! Vodstvo bratovščine bo te dni razposlalo nabiralne pole nekaterim p. n. č. dekanijskim in večjim (nad 2000 duš) župnijskim uradom s prijaznim povabilom in uljudno prošnjo, da blagovolijo vposlati imena oseb, ki se prijavijo. Področje je malo na razpolago, pa ker so pravila priprosta, bo zadostovalo, da se ljudstvu od časa do časa javno naznanijo. Nekateri župniki so bile nekaj zelo lepo zastopano, zadnji čas je pa zanimanje žal ponehalo. Tudi od drugod, kamor radi draginje ne moremo poslati tiskovin, naj se blagovolijo mnogoštevilno prijaviti. Za vposiljatev prispevkov so na razpolago položnice. Na noge za Slomškom! Spomnite se lanskega lavant. pastirskega lista! Zavednost Jugoslovanstva obsega tudi — krst častni, moč vere.

## Dnevne vesti.

**Vodstvo tiskarne sv. Cirila v Mariboru** pre-poveduje strankam iz Maribora in tudi iz dežele vstop v uredništvo „Straže“ in „Gospodarja“ ob poljubnih urah. Z uredniki se lahko govori le ob delavnikih od 11. do 12. ure dopoldne in od 5. do 6. ure popoldne. Ob drugih urah se ne bo pustilo nikogar v uredniške prostore. — Dr. Anton Jerovšek, ravni. tiskarne.

**Program ministra dr. Kukovca.** Dr. Kukovec je postal minister za socialno politiko. Sam piše v svojem listu, da je postal minister zato, ker je med svojimi kot političar najstarejši. Mi cenimo gospoda iz nasprotnega tabora nekoliko višje in mislimo, da je postal minister zato, ker velja med svojimi za najpripravnejšega. Saj menda še nismo padli v naši državi tako globoko, da bi nastavljali ministre po starosti, kakor so Rusi nastavljali generale. Ko je postal minister, je razglasil svoj program. Saj tudi novi vladar izda razglas: „Mojim narodom!“ kadar nastopi vlado. V razglasu pravi, da bo kot minister imel čast in dolžnost, da stoji na straži, ko se bo delala ustava. A kaj bo stražil in kje, nam pa ne pove. Program ima samo dve točki. V prvi točki pove, da je „pristaš in fanatik te ideje“, a ne pove, katere ideje in iz dotičnega odstavka tudi ne moremo razumeti. Na vsak način je pristaš in fanatik neke ideje in vsled tega dober za ministra. Glavna točka je pa druga in to moramo vzeti brez vsake šale, popolnoma resno. Pravi, da bo kot minister za socialno politiko stal na stališču socialne pravičnosti. Na stališču socialne pravičnosti mora stati vsak človek, in kdor ne stoji na tem stališču radi sedme zapovedi, ki se glasi „ne kradi!“, mora stati radi državne postave, kajti sicer ga pobaše birič. Minister za socialno politiko bi moral imeti v svojem programu nekoliko več, kakor samo „socialno pravičnost.“ Nikdo ne zahteva od ministra, da bi „hotel obljubljeni bajeslovne uspehe.“ Marsikdo izmed teh revežev sedanjih časov je sploh zadovoljen, če zamore, kadar pride čas, brez blamaže zlesti s svojega stolčka in tega ne baš bajeslovnega uspeha privoščimo tudi dr. Kukovcu ob svojem času. Ako ga pa hoče doseči, bo moral imeti v svojem programu nekoliko več, kakor pa fanatizem do neke neznane ideje in suho socialno pravičnost, katero lahko vsakdo obrača na svojo plat.

**Pritožbe beguncev in izseljencev.** Cesto nam prihajajo od strani primorskih izseljencev pritožbe, da se ravna z njimi jako grdo in prezirljivo. Domače prebivalstvo jim daje občutiti, da jih smatra kot pritepenice in vsiljivce, jih zaničuje ter jim nagaja, kolikor more. V največ slučajih so teh pritožb krivi naši domači nemškutarji, ki čutijo, da se je z izseljenci zelo okreplil naš narodni živel po obmejnih krajih in da so izseljenci zanesljivi pristaši naše državne misli. Neizogibni so tudi slučaji, da ta ali oni izseljence da povod pritožbe. Ako se izseli tolika množica ljudi in ako morajo izseljenci živeti v neurejenih razmerah, je lahko razumljivo, da se dobe med njimi tudi ljudje, ki so malo koristni ali celo škodljivi. Posamezni slučajji se dobe povsod, če se zgodi med Primorci, ga ne smemo pripisovati na rovaš vsem. Vlada pa čisto tudi nesporazumljenje med domačini in med priseljenci, značaji so nekoliko različni in treba je časa, da se privadijo drug na drugega. Pomislite, da Primorci niso prišli sem za lastno zabavo, ampak radi krute sile. Vsakdo je imel doma eksistenco, da ga srce boli, ako se spomni nanjo in malokateri bo prišel tukaj v tako dober položaj, kot ga je imel doma. To so ljudje, ki so največ žrtvovali za našo osvoboditev in ujedinjenje, ki sedaj na svojih novih postojankah večinoma vestno in požrtvovalno vrše svojo narodno dolžnost. Ako so izjeme, dobe se povsod in med begunci niso bolj pogoste, kakor drugje. To niso nobeni pritepenici, ampak naši sodržavljeni, katerim se ima Jugoslavija mnogo zahvaliti. Vsako krivično postopanje, žaljenje in zaničevanje naj bi se javno ožigosalo.

**Za udeležence narodne manifestacije v Zrelcu** na Koroškem bo vozil v nedeljo, 6. t. m., poseben vlak iz glavnega kolodvora v Mariboru ob 4.50 zjutraj. Nazaj iz Grabštajna proti Mariboru pa ob 22. uri. Za ta vlak je udeležencem dovoljena polovična vožnja, nikakor pa ne smejo potniki tega vlaka, poljubno izstopiti in menjavati vlak. Polovična vožnja je samo za zgoraj omenjeni vlak za gor in nazaj.

**Letoviščarjem.** Kdor bi bival ob Vrbskem jezeru in bi napravil izlet na Obir ali kako drugo goru tam v obližju, naj ne zamudi pogleda, ki se mu nudi iz Smarjete v Rožu (607 m). Za omenjeno tiro je Smarjeta prenočišče ali vsaj glavno počivališče. Prijazna vasica, je postala znana zaradi dvje okrutnosti, kakršno so tam počenjali tolpe, n. avstr. „Volkswehr“ v maju leta 1919. Vasica leži ob pobočju Crnega vrha (1685 m) in nudi krasen razgled po Spodnjem Rožu in na Karavanke. Zlasti lep je pogled na zapadni strani vasi s klanca na cesti proti visoki planoti Osojnici, ki se razprostira na levem bregu Drave. Razrezane in razdrapane stene ob reki, ki so mestoma porastle z drevjem in grnčevjem, kažejo jako pestre in fantastične oblike in se zde človeku kakor poljudna, lahkotno pisana knjiga o geologiji. Nasprotni strani reke je nekoliko ravnina, posejane s prijaznimi vasicami, potlej pa gore, ki obkrožajo od Smarjete proti Borovljam in v loku proti Pedgori in Sent Janž ves Spodnji Rož nalik roki, ki je pripravljena za objem. Diskretne in skromne oblike se menjavajo z najrazdrapanjšimi v prijetni pestrosti, tako da najde vsako oko nekaj, kar mu gotovo prija. Smarjeta je hvaležen kraj tudi zaone, ki pridejo samo mimogrede pogledat naše gore. Oddaljena je samo 16 km od želez. postaje Borovlja, P. t. interesno

## Politične vesti.

### Jugoslavija.

Regent Aleksander, ki se je vračal v avtomobilu iz Keviliačke Banje, se je vozil tudi skozi Sarajevo. Dasi se je regent trudil, da ne bi vzbujal s svojo osebo pozornosti, ga je vendar le ljudstvo na tem počivanju spoznalo in ga burno navdušeno pozdravljalo.

Vesti iz Pariza poročajo, da je naš zunanji minister Trumbić izjavil, če bi se drznil D'Annunzijo prodirati in res zasesti Sušak, bi mu to drznost ubranile jugoslovanske čete z oboroženo silo. Jugoslavija ne misli rešiti reškega vprašanja nasilno, je pa dolžnost zaveznikov, da zajezijo D'Annunzijeve osvojevalne lopovščine. D'Annunzijevo samodrživo na Reki je zločin napram celi Evropi. Ni niti misliti, da bi se dvignil gospodarski položaj v Evropi, dokler tiranuje D'Annunzijo na Reki. Jugoslavija vsled D'Annunzijeve okupacije Reke ne more izvažati zaveznikom nobenih živil in radi tega dejstva je dolžnost entente, da zlomi reško blokado.

Za prijateljske odnose med Jugoslavijo in Rumunijo se je izrekel ministrski predsednik Vesnić napram rumunskemu poslaniku, ki mu je čestital k predsedstvu.

Crnogorski deputaciji je zagotavljal Vesnić in jej polagal na srce, naj ponese med crnogorski narod dejstvo, da je ujedinjenje Crngore s SHS kraljevino že davno dovršena stvar, o kateri ne dvomi niti domovina, niti tuje države.

LDU Beograd, 1. junija. Minister za finance je odobrila kredit v znesku 1 milijona dinarjev za nakup živine in drobnice za Crngoro, kakor 2 milijona dinarjev za nakup živil in 8 milijonov dinarjev za nabavo tovornih avtomobilov, ki bodo vozili hrano in druge potrebščine za Crngoro. Istotako je podpisan sklep, da se izplačajo plače in pokojnine v znesku 11 milijonov dinarjev crnogorskim uradnikom, ki za avstrijske okupacije niso dobili prejemkov. Izplačevanje teh plač in pokojnin se bo pričelo, ko bo glavna kontrola v Crngori pripravila v to vse potrebno.

Nemška poročila javljajo, da je madžarska vlada obveščena po ententni komisiji v Budimpešti, da bo podvzela ententa vse korake, da izpraznejo Srbi do koncem junija zasedeno ozemlje okoli Nov. Szegedina.

### Italija.

Rečani so odposlali v Rim k Nittiju odposlanstvo. Tem odposlancem je zatrjeval Nitti željo Italije, sprijazniti se z Jugoslavijo na prijateljski način, na drugi strani pa zagotoviti italijanske interese na vzhodnem bregu Jadrana.

Po zakonskem predlogu italijanske vlade bo odvisna napoved vojne in sklep miru od parlamenta.

Italijanski ministri zagotavljajo prijateljski sporazum z Jugoslavijo, italijansko časopisje pa razširja največje laži o terorizmu Jugoslovancev popolnoma namenoma. Laški listi lažejo o preganjanju Madžarov od naše strani v Bački, Baranji in v Banatu. Ravno nasprotno je res, da bi ravno v teh krajih živeče madžarske manjšine rade terorizirale naše ljudi potom vedno se ponavljajočega revolucionarnega gibanja.

LDU Beograd, 1. junija. Iz Podgradea je došla vest, da so Italijani bombardirali Liješ, ker so jih pred par dnevi napodili Albanci.

### Francija.

Predsednik Deschanel je od svoje poškode že okreval v toliko, da se je lahko udeležil

seje ministrskega sveta, ki mu je čestital k ozdravljenju.

### Anglija.

Stavka železnicearjev in pristaniških delavcev na Irskem vedno narašča. Londonski ministrski svet se je bavil z odredbami napram gibanju sinfajnovcev na Irskem.

### Cehoslovaška.

V parlamentarni seji dne 1. junija je podal ministrski predsednik Tusar vladno deklaracijo. V tej izjavi je naglasil, da se je Cehoslovaška že v svetovni vojni postavila na stran entente. Povdarjal je tudi, da se Nemci in Madžari težko uživljajo v sedanji položaj, pa vendar upa, da bosta tudi ta dva naroda delala za razvoj cehoslovaške države. Nemška pritožba, da bi se bila nova ustava izdelala brez soglasja z Nemci, je ničeva. Tudi nemške tožbe glede češkega nasilstva na polju solstva zavrača deklaracija. Ob koncu pa je še povdarjal Tusar v izjavi ločitev Cerkve od države, versko svobodo in preprost vesti.

Med čitanjem deklaracije so se oglašali razni nemški poslanci z medklici, katere so pobijali češki poslanci. Nemški poslanec Lodgman se je v daljšem govoru pritoževal nad češkim nasiljem, ki je preprečilo ljudsko glasovanje za štiri milijone Nemcev, ki bivajo v Cehoslovaški. Povdarjal je, da ne bodo Nemci nikdar opustili zahteve plebiscita.

Češka amnestija. Predsednik češke republike je pomilostil ob priliki otvoritve prve češke bornice vse osebe, ki so do dne 7. marca 1920 kaj zakrivilile proti češki republiki. Ustavijo se tudi vse tozadevne pravde.

Češki protestni shod. V Pragi se je vršil z udeležbo vseh čeških strank velik protestni shod proti dogodkom v Tešnju, na Oravi in v Spižu. Govorniki so zelo silno napadali tamošnjo mednarodno komisijo in zahtevali, da se imenuje druga, bolj nepristranska.

### Poljska.

Poljska je sedaj v strahu radi boljševiških uspehov in radi nemirov v tešinskem okraju. Iz te bojazni je predložila zakonski predlog, da se vpokličejo letniki 1895–1902.

### Avstrija.

Na Dunaju se bavijo s preiskavo dejstev, ki govorijo, da se je res ustanovljala na Madžarskem posebna legija, katere namen je bil, vdreti v Avstrijo in proglašiti monarhijo. Po izpovedi večine prizadetih aretirancev pa je imela ta vojaška formacija cilj: v slučaju državljanske vojne v Avstriji nastopiti za red in mir.

### Madžarska.

Na Madžarskem se vedno rovari dovolj hviskačev proti podpisu mirovne pogodbe od strani Ogrske. Tozadevna agitacija je posebno razširjena po večjih mestih.

Madžarska vlada je sklenila, da bosta podpisala mirovno pogodbo dr. Avg. Bernard, minister za narodno blaginjo, in Alfred Drasche-Lazar, izredni poslanik in pooblaščen minister.

### Grška.

V Traciji so izročile francoske oblasti Grkom policijsko in administracijsko oblast. Grki so zasedli vsa večja mesta in kraje v Traciji brez kakih spopadov.

prosimo, ki so doslej dobivali informacije glede letovišča na Koroškem od Tourist-office Borovlje, uljudno prosimo, naj čimprej javijo, ako so se definitivno odločili za prihod. To je nujno potrebno zavoljo evide-  
dence. Ker so ta letovišča letos prvič v naših rokah in moramo na vseh straneh orati ledino, so nam naveseti in pripombe p. t. gostov vedno dobrodošle ter si bomo skrbno prizadevali, da vedno sproti odstranimo vse event nedostatke. Vprašanja želje in predloge na Tourist-office Borovlje.

**Truplo rajnega g. ravnatelja H. Schreiner** so prepeljali dne 25. maja iz Maribora v St. Jur ob j. ž. in ga na tamkajšnjem mirodvoru položili k večnemu počitku.

**Učitelju Zemljiču v album.** Učitelj M. Zemljič iz Brezja pri Mariboru je priobčil v številki od dne 29. aprila t. l. v „Mariborskem Delavcu“ uvodni članek, v katerem opisuje ljubljansko strahovlado, ker je odstavila prejšnjega župana občine Zrkovec Sela ter njegovega adjutanta in prvega občinskega svetovaleca Maksa Zemljiča. V tem slavospevu našteva vse vrline bivšega župana Sela ter tudi svoje lastne, ga hvali in proslavlja kot največjega, najčistejšega in požrtvovalnega rodoljuba, na novoimenovanemu gerentu Alojziju Reberniku pa ne najde niti sledu kake vrline ali dobre lastnosti, nasprotno, slika ga kakor moža, ki bi po njegovem mnenju že davno moral biti obešen na kak bližnji gaber. O Selovem in Zemljičevem rodoljubnem in požrtvovalnem delovanju za občino Zrkovec za sedaj samo to-le: Nam Zrkovčanom je še v živem spominu delovanje Zemljičevega kot žetveni komisar stare Avstrije. Gotovo bi nam mogel pojasniti, zakaj so se rekvizicije ravno pri bivšem županu Selu izvrševale s tako milobo, da za nje niti vedel ni, dočim so bili vsled krutih rekvizicij ravno narodno zavedni občani najbolj prizadeti. Morebiti je učitelju Zemljiču tudi znano, kdo je bil tisti, kateri je kmete iz Zrkovec ogradil, češ, da imajo skritega mnogo žita pri Rapocu, morda so mu še tudi v spominu vzroki, iz katerih je bil odstavljen kot žetveni komisar? Morda nam še zna kaj več povedati o svojih odnošajih z dr. Mravlaggom, znanim ovađuhom narodno zavednih Slovencev za časa svetovne vojne? Seznan naj tudi širšo javnost o tistem poučnem tečaju, katerega je imel v Selovi gostilni in na katerem je s tako gotovostjo razlagal mejo med Jugoslavijo in N.-Avstrijo, ki bi naj šla po grebenu Pohorja čez Maribor! Obema kličemo v spomin rek: „Kdor nosi maslo na glavi, naj ne hodi na sonce!“

**Nemški „Schulverein“** je poslal ob svoji 40letnici šolskim vodstvom poziv da nabirajo za jubilejni sklad med učitelstvom svojega zavoda in med učenci. Te pozive je poslal tudi mariborskim šolskim vodstvom. To je višek drznosti. Ali mar Nemci še vedno mislijo, da je ali bo Maribor nemškoavstrijski?

**Dijak-morilec pred poroto.** Kakor smo že svoj čas kratko poročali, je izvršil komaj 18letni dijak F. Perko a Goloveu pri Ljubljani zločin, ki je pač posledica svetovne vojne — pohlep po denarju. Ker je vsled svojega razuzdanega življenja prišel v denarne stiske, je povabil dijaka Butino, o katerem je vedel, da je imel vselaj večje svote denarja pri sebi, na Golovec z vabo, da mu tamkaj preskrbi dve dekleti. Perko je svoj satanski naklep, zastrupiti izbrano žrtve, točno izvršil. Zaprošil je verižnika Koleča, da mu preskrbi strihaina, kar je Koleča proti dobremu plačilu tudi storil. Dijak Perko je dal v pečivo tako množino strihaina, da bi z njo mogel zastrupiti 60 oseb. Pečivo je dal jesti dijaku Butini in ko bi bil ta zastrupljen, bi se bil polastil njegovega denarja. Zastrupljen je še imel v sebi toliko moči, da je zbežal proti neki hiši, kjer se je zgrudil v groznih mukah na tla. Slučajno mimoidoči duhovnik ga je še spovedal, morilec je pa zbežal proti domu, ne da bi se bil mogel polastiti denarja žrtve svoje pohlepčnosti. Obtožen je bil zaradi hudodelstva zavrattnega umora in hudodelstva nečistosti zoper naravo. Porotno sodišče ga je obsodilo na 8 let težke ječe, Koleča pa radi hudodelstva nečistosti zoper naravo na 2 leti težke ječe. Ta žaloigra pred ljubljansko poroto je zopet en dokaz več, da je posledica svetovne vojne — pohlep po denarju — zastrupila do dna duše žalibog že tudi velik del naše nežne mladine in ravno to je najboljše skeleča rana na našem narodnem telesu. Zastaviti bo treba vse sile in moči za zopetno duševno ozdravljenje in vzgojo naše mladine

**Pomorski aspirant Alojzij A. Hanke** se pozivlja, da se čimprej prijavi pismeno ali ustmeno pri pukovski okružni komandi v Mariboru.

**Povišanje dohodkov** železniškim vpokojevcem. LDU Beograd, 1. junija. Po poročilih komisarijata za promet v Ljubljani bo upravni svet južne železnice povisjal dohodke vpokojevcem te železnice za 50-70%. To povisjanje velja od 1. maja dalje.

**Jugoslovanski vojni vjetniki**, ki so se nahajali v raznih delih Sibirije, se sedaj nahajajo v Vladivostoku, kjer čakajo na odpravo v domovino.

**Za neobdačeno kuhanje žganja.** Poslanec doktor Hohnjec je posredoval v finančnem ministrtvu radi neobdačenega kuhanja žganja za lastno porabo po kmetih. Prejel je zagotovilo, da bo v najkrajšem času predložil zbornici načrt, po katerem bo razdeljeno kuhanje žganja na tri kategorije ali vrste s 4, 3 in stopnjama. Družine po kmetih, ki stajejo do pet članov, bodo lahko svobodno in neobdačeno kuhale žganje in sicer z 1 stopnjo en dan, z dvema stopnjama dva dni in s tremi stopnjami tri dni. Družine z 10 člani bodo smele kuhati z 1 stopnjo dva dni z 2 stopnjama tri dni, s 3 stopnjami pa štiri dni.

**Ker nam prihajajo dan na dan pritožbe**, da gg. duhovniki niso dobili okrožnice Katoliške Lige, izjavljamo, da smo poslali okrožnice vsem gg. brez izjeme po najnovejših šematizmih ljubljanske in lavan-

tinske škofije. Če kdo okrožnice ni prejel, je temu kriva edino pošta uprava. Vse gg. pa, ki žele okrožnice, prosimo, da sporoče svojo željo potom dopisnice, na kar jim bomo takoj ustregli. — Odbor Katoliške Lige Ljubljana.

## Iz Ptuja.

**Iz Ptuja.** K naši notici z dne 26. maja 1920 glede verižnika s tobakom, železniškega uradnika Divokija, poročamo, da je železniška uprava tega Velenca odpustila naenkrat iz službe. Dobil je nalog, da se mora do 15. junija 1920 izseliti iz Jugoslavije. Toraj naša zahteva je rodila uspeh. Zalostno pa je, da se to zgodi šele sedaj, ko smo to pijavko redili en in pol leta po preobratu. Opozarjamo železniško upravo, da naj začne čistiti in to temeljito, sicer bomo primorani, priti z imeni na dan. Na ptujskem kolodvoru še namreč mrgoli takih elementov, ki spadajo kam drugam, samo tja ne, kjer se nahajajo. Tudi Turin in Mele še pašujeta na kolodvoru. Kedaj se pa ta dva premesti od tu? Ne bomo mirovali, dokler se ne ugodi tej občni zahtevi občinstva. Zvedeli smo tudi, da železniška uprava išče dopisnika članka v našem listu z dne 5. maja 1920. Gospodje birokrati pri železnici naj rajši čistijo in naj ne iščejo dopisnikov tam, kjer jih ni, sicer pridemo z drugo muziko. Toraj pozor! — Dne 26. maja smo poročali, da je znan hujskač in komunist Rože pobegnil iz Ptuja v Nemško Avstrijo in se tako izognil aretaciji. Pri hišni preiskavi so našli potni list v posesti svaka Rožeta, ki je pa bil falzificiran. Falzifikacija, odnosno izdaja krivega potnega lista, se je izvršila pri ptujskem mestnem magistratu. Svak Rožeta je iz Gradca. S krivim potnim listom se mu je omogočilo, da se je preselil v Ptuj in tu nemoteno živel. Seveda ga je policija takoj izgnala. Zahtevamo pa, da nam ptujski magistrat pojasni, kdo je izdal ta potni list in kaj se je ukrenilo proti dotičnemu organu, ki je to zakrivil? Pričakujemo odgovora!

**Na Bregu pri Ptuj** se je ustanovila „Prva jugoslovanska tovarna za usnje“. Prvo vlogo pri tej družbi igra dunajski žid Ettinger. Rojen in pristojen je na Dunaj. Preselil se je po preobratu, ko mu je začel želedec kruliti, iz Dunaja v Ptuj. Radovedni smo, kdo mu je dal dovoljenje da sme bivati v Jugoslaviji. Vprašamo gospoda dr. Pirkmajerja kot vodjo okrajnega glavarstva, ali mu je kaj znano? Zvedeli smo tudi, da Ettinger trguje z izvoznici. Eno takih, glasečo se na 20 vagonov žita, je baje kupil, oziroma prodal za 30.000 kron. Zahtevamo pojasnila! Za danes omenimo samo toliko, da so pri tem podjetju udeleženi razven gornjega žida, še ptujski nemški tartarji in pa slovenski liberalci-frakarji. Imena oficijelnih in neoficijelnih akcijonarjev priobčimo pri priloznosti. Zadevo bomo zasledovali.

## Mariborske vesti.

**Carina na izvoz vina in sadja.** Izvanredna seja odbora vinarskega in sadjarskega odseka Maribor. Slov. kmetijske družbe, se vrši v nedeljo dne 6. junija t. l. ob 10. uri predpoldne v prostorih vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Edini predmet dnevnega reda je: Posvetovanje zaradi odprave uvedene carine na izvoz vina in sadja ter vinskih in sadnih izdelkov in volitev deputacije v svrhu osebnega posredovanja pri centralni vladi v Beogradu. Radi izvanredne važnosti in nujnosti zadeve (naše vinarstvo in sadjarstvo je do skrajnosti ogroženo!) se vsi gg. odborniki, kakor tudi drugi vino- in sadjerejci nujno vabijo, da se seje sigurno udeležo. — Puklavec.

**G. dr. Vilku Pfeiferju v odgovor na notico v „Mariborskem delavcu“ od 1. junija 1920.** Ko ste mi formalno izročili posle na mestnem magistratu, ste me, ko so pri tem sodelujoči uradniki odšli in sva bila sama, prosili, da Vam dovolim še nekaj besed. Pričeli ste, da bi Vam bilo težko, ako bi se Vas krivo sodilo. Navajali ste, da ste bili z delom tako preobloženi, da večkrat celo po noči niste mogli spati. Ob tem času so prišli na Vašo osebo napadi, kar vas je spravilo popolnoma iz ravnotežja. Leljvsled tega ste se zaleteli v javnost in priobčili v „Mariborskem delavcu“ odprta pisma, v katerih ste napadali SLS in njene pristaše. Omenjali ste vse po vrsti, osobito tudi ravnatelja dr. Jerovškega, in mojo malenkost ter povdarjali, kako Vam je tega žal. Omenili ste na to tudi ovadbe, ki ste jih vložili proti uradniku Žebotu radi volilnih imenikov in pristavili, da takrat že sploh niste bili več pri pameti, ko ste to storili. V obče ste omenjali vse svoje napade na SLS in njene pristaše, jih obžalovali in se radi njih oproščali. Vse to ste govorili s tresočim glasom, globoko ginjen, tako, da sem moral imeti utis, da Vas vsakčas oblijeje solze. Vsled tega Vašega obnašanja in verujoč v njega odkritosrčnost se je vzoudil v meni dvom, da sem Vam morda vendarle delal krivico, ko sem Vam v raznih interpelacijah očital osebno odgovornost za nered pri občinskem gospodarstvu, ter sem vsled tega izjavil, da uvidevam, da ste bili v težavnem položaju in da radi tega tudi jaz obžalujem svoje napade

na Vašo osebo, — dasiravno sem bil poprej z Vami prekinil vsako zasebno občevanje radi Vaših raznih „pojasnil“. Podala sva si roke in pri tem ste omenili, da tiči največja krivda takih napadov v nesporazumljenju, ker se premalo osebno spoznavamo vsled pomankanja osebnega stika. Temu sem pritrdil, na kar sva se ločila. Čel pogovor sem smatral popolnoma zasebnim in zaupnim. Kmalu na to sem pa zvedel, da krožijo po Mariboru govorice, da sem Vas prosil odpuščenja, češ, da sem se prepričal, da so bili vsi napadi na Vašo osebo neosnovani. Slično trdite v zadnji notici „Marib. Delavca“. Vsled tega sem tudi jaz primoran, da pojasnim ves dogodek in da prepustim javnosti, da razsodi, na kateri strani sta „binavščina in laž“. Priznam pa, da res nisem poznal dovolj ljudi, kajti sicer bi bil Vašo prošnjo za „par besedi“ po odhodu uradnikov odklonil!

V Mariboru, dne 3. junija 1920.

Dr. Josip Leskovar.

**Mestni magistrat** v Mariboru nam odgovarja na naše vprašanje glede časa neprimerne škropljenja in pometanja mestnih ulic sledeče: Stavbeni urad ima za snaženje cest na razpólogo samo 30 pometačev. Ako bi pometli in osnažili ti ljudje ulice v zgodnjih urah, bi se jim morale dnevnice zvišati za 100% in povrh bi se še morale mestne ceste v tem slučaju pomesti še enkrat, kar bi zopet veliko stalo mestno občino. Stavbeni urad bo pustil sedaj snažiti ulice krog 9. ure predpoldne, da ne bodo vdihovali poličnega prahu v šolo bržeči otroci in uradništvo, ki hiti krog 8. ure v službe.

**„Pelikan.“** Večje poročilo o ti predstavi 1. t. m. bomo priobčili v podlistku 7. t. m.

**Za mile darove** v denarju, obleki ali v živilih prosi 85 let stara, bolehná ženica Marija Zmitek v Strosmajerjevi ulici 7 v Mariboru. Revica je brez imetja, si vsled visoke starosti ne more ničesar prislužiti ter živi v veliki bedi.

## Narodno gospodarstvo.

**Jugoslovanski zadružni kongres** se vrši 12., 13. in 14. junija t. l. v Zagrebu. Na dnevnem redu so najvažnejša vprašanja o našem poljedelstvu in gospodarstvu. Ministrstvo za promet je dovolilo polovične vozne cene na vseh državnih železnicah našega kraljestva vsem delegatom zadržg, ki se udeležijo kongresa.

**Zitne cene padajo.** Po celem svetu se opaža stalno padanje žitnih cen, zlasti v naši Jugoslaviji v Sremu in Banatu. V Vojvodini je meseca aprila stal kilogram pšenice 10 do 11 kron, sedaj pa že stane 8 do 9 kron. Kot glavni vzrok padanja žitnih cen je smatrati up na izvanredno bogato letošnje žetev ter prepoved prevelikega izvoza iz države.

**Izvoz blaga v inozemstvo** se sme vršiti samo s sledečo tujo valuto: ameriški dolarji, angleški funti, švicarski franki, belgijski franki, francoski franki, španske pesete, holandski forinti, italijanske lire in grške drahme.

**Ceska in industrija.** V čeških rokah je 80 do 85% industrije bivše podonavske monarhije. Ceska ima sedaj tekstilne industrije 90%, sladkorne 92%, steklarske 90%, keramične 100%, rokaviške 65%, od tega kar je imela poprej Avstrija.

## Razne novice.

**Sv. Oče** za spravo narodov. Sv. Oče je razposlal okrožnico na škofo celega sveta, v kateri opominja vse otroke kat. cerkve, naj pozabijo vse spore in prepire za dobo svetovne vojne in jih nadomeste z medsebojno ljubeznijo in edinstvo.

**Tatvina na dunajskem magistratu.** Na dunajskem magistratu so se v zadnjih časih že večkrat dogodile različne tatvine. Nedavno so pa neznan zlikovec opleni bil zborovalno dvorano in odnesli vsa opravila. Če ne bodo imeli Dunajčani s čim kupiti novo, bodo morali pri sejah zasedati po turški šegi na tleh.

**Davek na služinčad.** Praško mestno zastopstvo je uvedlo občinske doklade na služinčad. Vsak meščan, ki ima slugo ali služkinjo, plača 60 K letne občinske doklade.

**Davek na samce v Franciji.** Senat francoske zbornice je sprejel zakon glede obdačenja samcev.

**Terorist usmrčen.** V Budimpešti je bil te dni usmrčen znani terorist ali komunist najhujše vrste Julij Jonas, ker se mu je dokazalo veliko število umorov, katere je izvršil na skrajno krut način.

## I. slov. orlovski tabor v Mariboru.

**Finančni odsek** je prevzel morda najtežjo nalogo. Za orlovski sklad so se razpostale nabiralne pole v bloki po vsej Sloveniji. Dosedaj nabrano 20.000 K, darovali so poleg manjših zneskov še tiskarna sv. Cirila v Mariboru bo izvršila razna tiskarska dela v znesku do 5000 K zastoj. Gospodarska zveza 10.000 K, prevzvišeni škof ljubljanski 2000 K, ministrstvo prosvete 20.000 K, Zadružna zveza 10 tisoč K, Vzajemno podporno društvo 2000 K. Sesta vil se je proračun, siroški so 1.134.000 K, dohodki 991.000 K.

### Književnost.

**Leonid Pitamic:** Pravo in revolucija. V založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani je ravnokar izšla knjiga z omenjenim naslovom kot V. zvezek Zbirke političnih, gospodarskih in socialnih spisov. Spis je otvoritveno predavanje univ. prof. dr. Leonida Pitameca pričetkom juridične fakultete vseučilišča v Ljubljani. Cena 7.50 K.

„Slovenski učitelj“, 5. številka je izšla. Vsebina: Fort. Lužar; † Henrik Schreiner. Dr. Ušeničnik: Vera, zasebna reč? Rud. Pečjak: Ljud. šolska itanka. Kultura in književnost. (Poročila in ocena). Zapiski. Društvena in stanovska kronika.

„Jugoslovenci u Južnoj Americi u radu za svoj narod.“ Napisao Marcel Kolin, tajnik uprave „Jugoslovenske narodne obrane“ v Južnoj Americi. Sa 15 slika i 1 zemljovidnom kartom. Cijena 20 K. Tiskara

Merkur. Zagreb 1920. Vsebina: Prvi početki narodnega pokreta južnoamerikanskih Jugoslovenov pred vojsko. Kako je prišlo do narodnega pokreta med vojsko? Ustanovitev „Jugoslovenske obrane“ leta 1916. Jugoslovenska banka, zavarovalnica „Jugoslavija“ in parobrodstvo. Pogled v bližnjo bodočnost. Dodatek pa obsega: Organizacijo „Jugoslovenske Nar. Obrane“, Ocene predavanj pisateljevih o Jugoslovenik v Južni Ameriki. Članki in dopisi. Razlaga slik.

### Prireditve.

**Mariborski dij. naraščaj priredi v nedeljo popoldne, dne 6. t. m. izlet v Št. Peter, kjer bo igra in telovadni nastop na gostilniškem vrtu g. Muršeca. Odhod iz Maribora točno ob 1. uri**

**popoldne. Zbirališče: telovadnica meščanske šole v Reiserjevi ulici. Vabijo se na izlet tudi druga društva in prijatelji mladine.**

**Maribor.** Društvo trgovskih nastavljenecv priredi v nedeljo, dne 6. t. m., v „Križevem dvoru“ vrtno veselico z godbo, petjem, telovadbo itd., na kar opozarjamo v inseratnem delu lista.

**Sv. Tomaž pri Ormož.** Tukaj se vrši dne 20. junija ustanovni občni zbor izobraževalnega društva, Orla in dramatičnega odseka. Spored: popoldne: 1. ob 10. uri (po novem času) sprejem ljutomerskih Orlov, 2. ob pol 11. uri sv. maša, 3. po sv. maši zborovanje pri cerkvi. Popoldne: 1. ob 3. uri večernice, 2. po večernicah javna telovadba ljutom. Orla, 3. veselica na prostem: gledališki igri „Zgubljen sin“ in „Oh, ta Polona“, prosta zabava. Vstopnina k igri: stojišča 2 K, sedeži 5 K.

# Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Tegetthofova ulica šte. 11.

Telefon šte. 16.

## Podružnica: MURSKA SOBOTA.

**Sprejema:** Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

**Kupuje in predaja:** Devize, valute, vrednostne papirje itd.

**Izdaje:** Čeka nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

**Daje predujme:** Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

**Daje kredite:** Pod najugodnejšimi pogoji.

**Prevzema:** Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

### Mala naznanila.

#### Razna

**JOSIP NEKREP**  
tesarski mojster in  
stavbeni podjetnik v  
Mozartovi ulici 59  
v MARIBORU  
se priporoča za popravila in za napravo novih stavb za točno izvršitev :: ::

#### Kupi se!

**Kupimo** vreče, steklenice in sode po najvišjih cenah. „Jadran“ Trgovaška prometna d. z o. z. v Mariboru, Gosposka ulica 44. Telefon 393. 383

#### KUPUJEM

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

**Kosti, staro železo, ščetine, cunje**  
kupuje vsako množino po najvišjih cenah. 446  
KAREL SIMA, POLJČANE

#### Službe!

**Solicitator** se sprejme takoj. Plača zelo visoka. Zadostuje nekaj prakse v sodnih stvareh. Odbetniška pisarna dr. Ivana Lovrenčič-a v Ljubljani, Miklošičeva c. 8. 482

#### Slovinci širite „STRAŽO“

Cenjenim industrijalcem, trgovcem, obrtnikom dam na znanje, da sem na mariborski carinarnici otvoril

### carinsko agenturo.

Posredujem v vseh carinskih zadevah, to je pregledanje blaga, reklamacije, preveč plačane carine itd.

**Niž. M. Pivljakovič,**

carinska agentura, Cafova ulica št. 2.

Maribor, 1. junija 1920. 489

**Hranilnica in posojilnica društva katoliških mojstrov v Mariboru, Vetrinjska ulica 20 obrestuje vloge po 4%.**

**In daje posojila proti poročstvu. Uraduje v ponedeljek in četrtek od 5.—7. ure pop.**

## LES

rezan, tesan, okrogel, drva in oglje kupi v vsaki množini

„SEVER“

društvo lesnih industrijalcev dravske doline

**MARIBOR,** Aleksandrova cesta 45.

### Prodaja se!

#### POZOR!

**Alojz Gniušek,**

Maribor, Glavni trg 6

prodaja po najnižjih cenah sledenice kranjske vrvarske izdelke iz pristin konopljine. Konopce (štrange) močne in navadne, uzde, pletene in navad., cunjalce, kratke in dolge, vrvi za perilo po 20 in po 40 m dolge. 407

**Hiša** z vrtno, Koroška cesta št. 101 za vsako obrt primerna, je takoj na prodaj. 487

**Vila** na prodaj v Tomanovi ulici št. 7 v Mariboru. Poudrbe odnoso vprašanja na I. F. K. Sv. Barbara v Halozah pri Ptuj. 441

**Gostilniški avtomat** z godbo 8 mož, igra 16 komadov, dobrohranjen se prod. Alojzij Šraj, gostilničar v Mariboru, Dajnкова ulica, blizu topniške vojašnice. 448

**Hiša v Mariboru** 5 min. od kor. kol. s 4 sobami, pralno kuhinjo in velikim vrtom, se zamenja za malo posestvo na deželi, ali pa prod. Natančno se poizve pri J. Turin, Št. Ilj v Slov. goricah. 445

**Srnjak** v tretjem letu krasen šesterak, popolnoma vdomačen 2 jazbeca mlater diča, prav krotka na prodaj. Naslov v upravnistvu. 481

#### Salonske hlače,

črne, dobro hranjene ter beli telovnik po ceni za prodati. Gregorčičeva ulica (Schillerjeva) 28/11, vr. 10, Maribor.

### TRGOVCEM POPUST!

#### GUMI

za cepljenje trt ter

plašče in cevi

za kolesa se najceneje kupi pri

**tvrdki Ign. Vok**

Ljubljana

Sodna ul. 7.

### TRGOVCEM POPUST!

**Naročajte naše liste!**

Pohištvo

**Tvornica in zaloga**  
**Maribor, Koroška cesta 46—53**  
**Peter Hochmegger in drugovi**  
**Tovarniške cene.** 325

### Otvoritev slaščičarne.

Naznanjam cenj. občinstvu v Mariboru in okolici, da sem po dolgotrajni vojni zopet otvoril svojo moderno urejeno slaščičarno v **Slovenski ulici** (Grajška ulica) št. 5 (preje Amon). Vsak dan sveže pecivo in sladoled. — Cenj. nstročila za razne svečanosti se točno izvršijo. — Za mnogobrojen obisk se priproča

**ILICH EMAN, slaščičar.**

#### Restavracija

„**Narodni dom**“ 448

v Mariboru

**VRTNI KONCERT**

vsak torek, četrtek in soboto, začetek ob 7.

uri zvečer, vabi najuljudneje **Hinko Kosič.**

### Inserirajte v „Straži“.

**Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice**

F. Z. Z. O. Z.

**prodaja** razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst špecerije, čevlje, usnje, deske, stavbeni les in poljedelske stroje. . . . .

**Kupuje** pšenico, žito, koruzo, ajdo, proso, oves, kože, sploh vse kmetske pridelke.

**Posreduje** pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

**Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.**

**Novi člani** se sprejemajo v zadrugi pisarni v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.

Glavna trgovina | pisarne | Gornji Radgoni.

**Podružnice:** Gornja Radgona, Murska Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci. 259

## Velika vrtna veselica

katero priredi v nedeljo dne 6. junija t. l. pomočniški odbor gremija trgovcev v Mariboru, s sodelovanjem treh izvrstnih godb. delavskega pevskega društva „Frohsinn“, pevskega društva pekov, pevski odsek „Svoboda“ itd. itd. o o o o o o o o

**PLES MNOGOŠTEVILNA PROSTA ZABAVA DRAGOCENI DOBITKI PLES**

**Čast mi je naznaniti cenj. občinstvu iz Maribora in okolice, da sem s 1. junijem t. l. zopet otvoril svojo manufakturno trgovino v Gosposki ulici št. 11 (hiša g. Frangescha).**  
V upanju, da bom vžival tudi nadalje zaupanje svojih cenj. odjemalcev, beležim z odličnim spoštovanjem  
**Felix Skrabl.** 447

## Veletrgovina Ludovik Kuharič Ormož

nudi svojo veliko zalogo vsakovrstnega modnega, manufakturnega blaga, platna itd. Nadalje priporoča vedno sveže špecerijsko blago, moko, olje. Nakup in prodaja poljedelskih pridelkov. Dobava vsakovrstne železnine, travverz, cementa, kakor tudi poljedelskih in drugih strojev. — Uvoz in izvoz vseh vrst rezanega in stavbenega lesa. — Lastna motorna žaga. Glavna zaloga delniškega (3 piva 3) 114

## RAZGLAS.

Lovska pravica v občini Kaniža se odda do 30. junija 1922 potom javne dražbe v nakup. Ta dražba se vrši v sredo, 22. junija 1920 pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, soba št. 8. 448